

Kmetijski list

Glasilo „Samostojne kmetijske stranke za Slovenijo“.

Izhaja vsak četrtek.

Naročnina:

celoletno K 15.—
polletno 8.—
Posamezna številka 40 v

Kmet, pomagaj si sam,
in svoje stališče v državi
uravnaj si sam!

Inserati:

1 mm inseratnega stolpca stane za:
male oglase K — 80
uradne razglase 1.50
reklame 2.—

Uredništvo in upravnništvo lista je v Ljubljani na Miklošičevi cesti št. 16.

Napravite red v svojih vrstah!

(Nasveti socialnim demokratom.)

Ker se čutijo socialni demokratje z organiziranimi industrialnimi (tovarniški) delavci prešibke, zato hočejo dobiti tudi kmete na svojo stran. V ta namen so ustanovili „Kmetško-delavsko zvezo“. Pod to firmo hodijo na deželo in naznanjajo: Kmet in delavec, skupaj v boj proti kapitalizmu!

S svoje strani moramo mi to „Kmetško-delavsko zvezo“ obsojati, ker ne pomeži za kmeta, kakor klerikalna „Kmetška zveza“, nič drugega, kot slepilo. Kakor zatajujejo klerikalci svoje pravo ime in siepe kmeta z lepim imenom, tako delajo tudi socialisti.

Socialnodemokratsko kot delavsko stranko spoštujemo ter ji priznavamo, da je ugodnosti, ki jih danes uživa delavstvo, samo ona dosegla. Ta stranka ima že med delavstvom samim itak ogromno posla. Mi hočemo odkrito govoriti, kaj je družbi in državi potrebno, ne le s strankarskega stališča. Mi hočemo povedati, da je dolžnost voditeljev socialne demokracije, da pripravijo svoje vrste k resnemu delu.

Vsi vemo, kaj se je zgodilo ob državnem prevratu. Klerikalci in liberalci so v družbi s socialnimi demokrati sestavili vlado. Socialisti so predlagali splošni osemurni delavnik i. dr. Ostale stranke pa so iz strahu pred revolucijo organiziranega delavstva takoj vsemu pritrldile. Mi nismo proti osemurnemu delavniku pri res težkih, napornih strokah, kakor v rudnikih in različnih tovarnah, kjer daljši delovni čas zdravju škoduje. Splošni osemurni delavnik v času, ko bi bilo treba največ delati, pa ni samo nesreča za državo, marveč more postati katastrofalen (uničujoč).

Z osemurnim delavnikom je dana delavstvu tudi potuha, da še tistih osem ur v splošnem ne dela. Nezavedno delavstvo uganja pasivno resistenco (dela malomarno), tako da s svojim delom ne ustvarja proizvodov, ki bi odgovarjali potrebi družbe. Dognano je, da se pri nekaterih podjetjih proizvaja le polovica toliko izdelkov kakor v mirnem času, čeprav je zaposlenih toliko delavcev kot pred vojno. Na železnici je redko težko delo. V teku 24 ur sta delali prej po dve skupini delavcev, zdaj pa delajo v istem času po tri skupine. In še kako se delat!

Kdor hoče svoje blago spraviti iz kraja v kraj, mora dati za podplačevanje več kot že stane draga voznja. Vzlic že silno podraženim železniškim tarifam (cenam) prihajajo vesti, da so železnice pasivne (da delajo z izgubo). V Parizu je zborovala pred kratkim družba južne železnice. Na zborovanju so sklenili, da se bodo obrnili na vlade več držav (tudi na našo!) za državno podporo, ker drugače mora družba v konkurz.

Kdo je torej kriv draginje? Če hočemo biti pravični, moramo priznati, da sta temu kriva po-

leg izkoriščanja velekapitalistov in verženja istotako brezdelje in malodelje. Vsi tisti ljudje, ki slabo ali premalo delajo, pa morajo jesti, in ker čutijo najprej draginjo, začno zabavljati čez tiste, ki pridelujejo živila, t. j. čez kmete. Ne pomislijo pa pri tem, da so draginje tudi sami krivi, ker ustvarjajo s svojim delom premalo takih proizvodov, ki kmetu neposredno ali posredno podraže potrebščine, ki jih mora kupovati.

Vedite torej, voditelji socialnih demokratov, da je samo v delu rešitev. Za spoznavanje tega pa je treba ljudi vzgojiti. Znano je, da je med socialnimi demokrati velika večina delavstva, ki ne razume, da je dolžna s svojim delom toliko ustvariti, da zasluži poleg tistega, kar dobi na zaslužku, še za tiste, ki podjetje vzdržujejo. Kaj pa, če se socializirajo tovarne in rudokopi ter postanejo naenkrat last delavstva? Tu nastane vprašanje, koliko truda bo treba, da bodo voditelji poučili delavce, da morajo s svojim delom sami vzdrževati podjetje. Prehajate tedaj v ono dobo nepripravljeni. Ako pridejo podjetja takoj v vaše roke, ali morete pri takih razdrapanih razmerah, ki obstoje danes v delavskih vrstah, napraviti red in podjetja dobro vzdrževati? Prepričani smo, da ne bi mogli vzpostaviti reda in da bi nastala anarhija in pokolj.

Tu imate dosti dela, prijatelji socialnodemokratski voditelji! Proučite, da nam je treba delati, veliko delati. **Le v delu je rešitev!** Ker imate dovolj posla v svojih vrstah, pustite kmeta kmetom! Mi se bomo že sami organizirali.

Pripravite svoje vrste, da se oprimejo resno dela, kakor se je oprijel kmet svojega takoj, ko se je vojska končala, pa se obrne vse na bolje.

V boju proti skupnemu izkoriščevalcu, proti velekapitalu, si bomo podali seveda roke.

Siliti pa ni treba kmetov v stranko socialnih demokratov! Organizirani moramo biti vsak posebej. Kmet ne more biti v stranki, ki je za osemurno delo, ker mora delati do 16 ur na dan.

Tudi kmeti delavci in kmetške delavke, t. j. hlapci in dekle, spadajo v našo organizacijo. Po svojem programu hočemo za nje starostno in nezgodno zavarovanje. Več pa jim tudi vi ne morete dati; kvečjemu jih napravite nezadovoljne, da zapuste kmetško delo. V tem slučaju pa boste vi najbolj prizadeti. Mi kmetje bomo za sebe že pridelali živež. Kaj boste pa vi jedli v tovarnah in rudnikih, če zadnji hlapec in zadnja dekla zapustita deželo? Torej vse, kar je prav!

Ivan Mermolja.

Politična vzgoja.

Ko je umirala stara Avstrija, smo premišljali o boleznih in napakah, ki so jo umorile in nam grenile življenje v njenem naročju. Spominjam se nekega shoda. Bilo je še ob času navidezne politične edinosti, ki jo nam je ustvaril še pod Avstrijo „Jugoslovanski klub“. Govornik je

navduševal za skupno delo ter poudarjal, da je bila naših slabih razmer kriva v prvi vrsti slaba politična vzgoja. Žalibog, bridka resnica! Pa mislili smo, govorili smo, da tako ne sme več biti. Tisti, ki so drugače mislili, so molčali. Največjega pomena za posameznega človeka je njegova dobra vzgoja. Ravno tako pa je politična vzgoja s pravo politično izobrazbo velike važnosti za obstanek in razvoj naroda in države, podlaga gospodarskega in političnega življenja. Kdo pa vzgaja v politiki, kdo je bil kriv slabe politične vzgoje? V politiki imajo prvo besedo večinske stranke s svojim časopisjem. Seveda je v Avstriji tudi vlada zelo vplivala na politično gibanje. Kdor je v ospredju, ta je in bo odgovoren za naše politično življenje.

Poglejmo malo nazaj! Preteklost nam marsikaj pokaže, kar nam takrat ni bilo jasno, o čemur nismo bili poučeni. Politična vzgoja je bila slaba, zato je bila vsa politična izobrazba pomanjkljiva brez politične morale. Škodovala nam je v narodnem, gospodarskem in tudi v verskem oziru. Z nestrpnimi strankarskimi boji je ginevala največja božja zapoved: „Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe“. Najboljši primer v zgodbah sv. pisma: „Kaj je ubil svojega brata Abelja“. Kaj pa šele v narodnem in gospodarskem oziru? Žalostno je to poglavje; zdi se mi, da je danes prezgodaj in čas neprimeren, da bi o tem pisal. Gotovo pa je, da bo prišlo še vse na dan. Vojska nam je vse grehe, ki so bili prej še deloma zakriti, popolnoma pokazala, politična vzgoja je rodila sadove. Prišli smo v Jugoslavijo navdušeni za ujedinjenje, pa kakor kaže, nepoboljšani.

Začel se je boj, pa ne boj za ujedinjenje, ampak boj za politične stolčke. Brez boja bi seveda gotove osebe ne mogle v ospredje. Trdili so, da se bo bil politični boj v Jugoslaviji v dostojnejši obliki. No, koliko časa? Obletnico osvobojenja smo že praznovali. Na proslavi obletnice osvobojenja v „Unionu“ je govoril doktor Ravnihar pomenljive besede. Med drugim je rekel: „Ze mnogo pred vojno smo bili zastavili svoje delo za naše narodno ujedinjenje. Bilo je delo kulturno, idejno. Z vojno je prišla ura odločitve in nastopila doba, ki je zahtevala činov. Lotili smo se jih. Ni jih bilo mnogo teh delavcev. Velika masa narodova je stala takrat pod vodstvom ljudi, ki so bili slepo orodje avstrijskih vlad in ki so ta narod, kot narod slovanski demoralizirali, vodeč ga v tuje službe. Tu, sredi vojne smo dobili pomagača. Velika zasluga dr. Krekova je bila, da je odločil one ljudi od tega dela naroda, da se mu je sam postavil na čelo, pokazavši mu pravo smer in spas njegov. Igra je bila dobljena in zmaga naša“. Pa dr. Krek je odšel v drugi dom, ljudje pa so izgubili pravo smer, ki jo jim je on pokazal. Če se ne izpreobrnejo, bo naša igra za vedno izgubljena. — V imenu slovenskega kmetškega ljudstva so šli gospodje v Beograd. Po kaj so šli? Ali so zidali temelje bodočnosti Jugoslavije? Ali smo kaj sli-

šali o reševanju najvažnejših gospodarskih vprašanj? Ne! Šli so krepiti svoja politična stremjenja. Pa to ni šlo, ker so prehitro pokazali karte. Zbežali so domov vzbujati politične strasti, nadaljevat Kajnovo delo. S sramoto bo zaznamovana ta doba v zgodovini Jugoslavije.

In danes smo na stari, predvojni poti. Začela se je prava avstrijska politična šola, njena smer je namerjena proti našemu narodnemu ujedinjenju. Poglejmo pisavo „Domoljuba“, „Slovenca“, „Straže“ in „Slovenskega gospodarja“! To so katoliški časopisi, kjer so od škofa nastavljeni duhovni, da čuvajo politično moralo. Ali ta pisava ne vzbuja samo hujskanja in strankarskih strasti, ki uničujejo temelje našega narodnega ujedinjenja? Ali se ti časopisi kaj razločujejo od Šusteršičeve „Resnice“? Kaj pa se vse dela in govori za hrbtom? Kdor je ob časih ločitve v SLS vlekel z dr. Krekom, je bil liberallec, še hujski kot liberallec, in kdor danes ne gre s politiko VLS., je tudi liberallec, to dosti jasno kaže staro politično šolo. Beseda liberallec je posameznim klikam dobrodošla fraza, s katero hočejo „farbati“ zlasti kmeta. Nehajte vendar že strahiti z liberalci, ko vendar sami najbolj veste, da v Sloveniji liberalci ne bodo po volitvah imeli niti politične podlage, niti moči! Meščanska liberalna stranka nima več pravice obstoja in ravnotako se je izživela „mešetarska“ klerikalna stranka, ki tudi — tone!

Za nas, pristaše mlade SKS., ki danes v naši politiki ne odločujemo, je vse to resen političen nauk. Mi smo danes prepričani, kako potrebna je bila ustanovitev „Samostojne kmetijske stranke“, ki se nam danes nepričakovano dobro razvija. Naše politično ujedinjenje bo prineslo popolno narodno ujedinjenje, ko bo z železno slovensko metlo pomedlo staro politično vzgojo.

Kmet.

Naši shodi in sestanki.

Velik kmetijski tabor

bo v nedeljo dne 18. aprila t. l. ob desetih v Slovenski Bistrici na glavnem trgu.

Nastopi več govornikov, ki nam bodo razložili gospodarski in politični položaj. Obenem se ustanovi okrajni odbor SKS.

Kmetje in kmetice, fantje in dekleta od blizu in daleč, pridite vsi! Pokažimo, da je večina vseh pametnih in zavednih kmetijskih ljudi v taboru „Samostojne kmetijske stranke“ kot edino prave kmetijske stranke.

(Občni zbor okrajnega odbora SKS. za novomeški okraj) bo v nedeljo dne 18. aprila ob desetih zjutraj v „Narodnem domu“ v Novem mestu, in sicer ob vsakem vremenu. S tem se vabijo tudi krajevni odbori sosednjih glavarstev. V boj za Staro Pravdo!

(V Velikem Gabru in v Primskovem pri St. Vidu na Dolenjskem) sta bila v nedeljo dne 21. marca shoda naše stranke. Govorili so tovariši Remškar z Brezovice, Majcen iz St. Janža in inž. Vedernjak z Grma. Vsi so v poljudnih govorih pojasnili poprejšnje in sedanje stališče našega kmeta. Razkrinkali so politiko dosedanjih strank, katere so sejele med gospodarji samo prepir in sovraštvo. Treba je sloge med kmeti in tesne združitve v enotni, stanovski političnogospodarski organizaciji, za kar je v Sloveniji predvsem in edinole poklicana po svojem zares kmetiskem programu „Samostojna kmetijska stranka“. Na obeh shodih so pokazali možje in mladeniči, da so zreli za zborovanje, da niso pretepači in razgrajči, kakor si jih želi „Domoljub“. V Velikem Gabru je skušal znani razdeljevalec čebelarkega sladkorja Jevnikar z „Domoljubovimi“ frazami blatiti našo stranko in napraviti nemir, pa je moral iti, uvidevši, da so kmetje pametnejši od njega. Na njegov poziv: „Kdor je mož, naj gre za meno“, je dvojica odšla z njim. Vsa agitacija nasprotnikov, ki skušajo prepričati združitev kmeta, se bo razbila ob zdravem razumu naših gospodarjev, ki so siti voditeljev, ki nas poznajo le ob času volitev.

(Iz Studenca pri Krškem.) Naš krajevni odbor je imel nedavno sestanek zaupnikov naše

SKS. Udeležba je bila velika. Na dnevnem redu je bil pouk o osamosvojitvi kmetijskega stanu, nadalje o združništvu. Zborovalci so soglasno odobrili program in delovanje SKS. Tudi se je sprejela pritožba proti izmenjavi kron ter se je zahtevalo, naj se izenači vrednost med krono in dinarjem. Končno se je sprejela zahteva, naj se čim preje razpišejo volitve za občine in za parlament. Pristopilo je zopet več članov k naši „Samostojni kmetijski stranki“, tako, da smo skoraj vsi v njej združeni. Želimo isti uspeh po vsej Sloveniji.

(V Podzemlju) se je vršil dne 28. marca shod naše stranke ob mnogoštevilni udeležbi zavednih Belokranjčanov, ki so pazljivo sledili programatičnim govorom tovariša Štineta, inženjerja Vedernjaka, tovariša Mazeleta in domačega govornika iz Gribelj. Spoznali smo tudi v Belokrajini, da je rešitev kmeta le v samopomoči in v združitvi v „Samostojni kmetijski stranki“. Isti dan je prišel iz Semiča neki „Serc“, ki je vabil ljudi na limanice neke stranke, katera po njegovi izjavi še nima imena in tudi še nobenega programa. Po njegovih besedah in tovariših je soditi, da spada dotičnik ali med komuniste, ki si hočejo razdeliti kmetijsko zemljo na stroške kmetov ter zastoj uživati njih dosežanje z žulji pridobljene sadove ali je pa podkupljen od kake druge stranke, da seje prepir in dela razdor med kmetiskim ljudstvom, da se ne bi kmet združil v močni organizaciji ter iztrgal vajeti dosedanjim mogočnejšem. Svarimo tem potom vse pametne in zavedne gospodarje, da se ne dajo speljati po takih možeh, ki se ne upajo s svojo barvo na dan, in hočejo razširjati prikrite, gotovo ne čiste želje in programe.

Velik kmetijski tabor

bo v nedeljo dne 11. aprila t. l. ob enajstih, in sicer ob vsakem vremenu,

v Brežicah,

kjer bomo kmetje nastopali za svoje pravice.

Popoldne bo istotam

velika kmetijska veselica.

Kmetje in kmetice, fantje in dekleta od blizu in daleč, pridite vsi! Pokažimo, koliko nas je!

Dopisi.

(Iz St. Jerneja na Dolenjskem.) Delovanje tukajšnjega krajevnega odbora SKS. krasno uspeva. S svojim pametnim nastopom in jasnim programom je pridobil že skoraj vse tukajšnje pametne kmete. Pred nedavnim časom se je ustanovila podružnica „Slovenske kmetijske družbe“, kar pa so hoteli g. župnik Lesjak in njegovi zvesti, kakor Krhin, banovski Golob in še nekaj drugih, na vsak način preprečiti, seveda brez uspeha. Ti gospodje so trdili, da so samo oni pravi zastopniki podružnice „Kmetijske družbe“ v St. Jerneju in da drugi kmetje, četudi udje „Kmetijske družbe“, nimajo pravice, se udeleževati volitev v odbor ali pa se. Ker smo se hoteli prepričati, kako je s to stvarjo, smo povprašali pri vodstvu „Kmetijske družbe“ in zvedeli, da tam nič ne vedo o podružnici v St. Jerneju kakor tudi da nikdo ne ve, kdo je volil v odbor te može, ki se drže svojih mest tako krčevito. Mogoče, da ta služba nese!... Torej ti gospodje, ki vedno vpijejo, kakšni prijatelji kmetov da so, so proti izobrazbi kmetov. Kmetje ne smejo biti samostojni in nimajo pravice, da bi sami odločevali o svoji usodi, pač pa se morajo brezpogojno podvreči volji gospodov po župniščih in šele nato so pravi kmetje. Kaj ne, tovariši, to so blazne zahteve gospodov, katerim se moramo z vso silo zdravega razuma upreti in pokazati, da znamo samostojno misliti in ne potrebujemo drugih voditeljev kot kmete. Združeni v nepremagljive vrste „Samostojne kmetijske stranke“, si moramo korak za korakom osvoboditi naše kmetijske pravice iz stoletnega jarma „gospodov“. Vsi v boj za Staro Pravdo!

(Labud na Koroškem.) V sosedno župnijo Suho je bil pred dobrim letom nameščen župnik v pokoju Alojzij Rudolf, poprej v Čatežu na Kranjskem. Pripeljal je s seboj samega satana

v podobi kuharice Ane Spilekove. Še komaj nekaj tednov na Suhi, je ženska do malega izropala, oziroma poneverila zaupano ji blago. Zaradi ovadb tega ženščeta je bilo interniranih več ljudi. Nadalje so bili ovadani po tem satanu še neki gostilničar na Suhi, ključar, delavec ter nekaj kmetov samo zato, ker niso odobrvali ropanja. Ljudi te se je z veliko težavo rešilo. Sedaj je pa seveda nastopilo naše oblastvo, kajti očitno je bilo, da je tako delo protidržavno. Ženska se je prelevila v svojem političnem in narodnem prepričanju v nemškutarja in bili so na vsak korak obrekovani in toženi najzavednejši Slovenci. Z nemčurji so stopili v zvezo župnik in Ana Spilek in so očitno, javno in tajno kazali nemško mišljenje. Prišle pa so informacije iz Ljubljane, da Alojzij Rudolf nikakor ni pravi božji namestnik, temveč da je bil že agent neke firme v Zagrebu. Prišlo je tudi na dan, da Ana Spilek živi kot vdova pri župniku, medtem ko njen mož išče nekje po Ameriki varnost pred tem satanom. Ta dva človeka spadata prav po pravici pod policijski nadzor že iz državnih interesov. Sedaj sta se preselila v Slovenjgradec v neki podrti grad in od tam agitira osobito Ana Spilek za Nemško Avstrijo v plebiscitni coni A, od tam podpihujeta nemčurje in delata zgago.

(Iz Prekmurja.) V nedelo, dneva 21. marca, je bila tudi v Mürski Soboti skupščina za „Jugoslovansko matico“, šteroga je sezvo v imeni Narodnoga sveta za neoslobojeno zemljo: to se pravi za tisto zemljo, štero so nam Italjani okopirali, ravnatelj Strekelj. Več kak 1000 Prekmorcev od vseh krajev, so stem pokazali, da tudi oni občutijo svojo narodnost in da tudi oni čutijo s trpečimi brati na jugu. Vrle gospodične pod vodstvom gospe Čizek so nabrale z odajoj rož 1700 K za matico. Tisti dan odvečera je bila tudi skupščina v Bakovcih, kmečka skupščina. Gosp. oskrbnik Pečnik je guča prek gospodarstva v Prekmurju, pa tudi je navzoče opominjo na trdnog potrebno organizacijo, da lahko te ideje vsi vkupa v boj za kmečke pravice. Odo-bravanje kmetov je posvedočilo, da so z gučom zadovoljni in da so vsi ene misli. Prosili so ga, da naj večkrat pride med nje. Gosp. rihtar St. Bratkovič je gučo za dobre novine, kaj se je tudi večasi zglasilo 13 navzočih na „Kmetijski list“. Tudi kmeti je začelo sunce vün iti i vüpati je, da se bodo tudi hitro vzbudili. Ktemu se nūca vrloga dela — narodnoga izpovedanja. Zato dragi kmeti vsi na delo, če očete, da nam bode zasijalo kda v istini sunce slobode, sunce ene pravice. Držimo vküp in bojmo vküp samo te bomo meli moč. — Krizky.

Pokrajinske vesti.

(Na „Domoljubove“ čenčarije) naše uredništvo ne mara odgovorjati, kar ima vsled skrčene oblike jedva prostora za najpotrebnejše stvari. Sicer pa „Domoljubovi“ pisaci itak niso pristopni za pametno besedo, temveč so podobni klepetavi babi, ki je še iz vode kazala s prsti, da travnik ni pokošen, termveč postrizen. Pametni ljudje gredo mirno iz prepričanja s svojo SKS.

(Odkod denar našim komunistom?) Pri nas se je začela krepiti stranka prekucuskih boljševikov. Že zadnjič smo vprašali, odkod dobé denar, da kupujejo v Ljubljani palače in tiskarne. Sedaj je uganka rešena. Nedavno so na postaji Osvečim zaplenili v nekem vlaku ogromno vsoto dolarjev, lir in mark, ki so bile namenjene za revolucionarno propagando v Jugoslaviji.

(Podružnice „Jugoslovanske Matice“) so dosedaj ustanovljene: v Mariboru, Ptuju, Gorenji Radgoni, Kočevju, Velikovcu, Mürski Soboti in Dolenji Lendavi. V Ljubljani se ustanovi glavna podružnica po Veliki noči. Za Kranjsko je pač sramotno, da se je ustanovila dosedaj šele ena podružnica, a še ta v Kočevju. Kje so naša narodna mesta, zavedni trgi in večje občine?

(Razpis službe.) Na državni vinarski in sadjarski šoli v Mariboru se namesti opravnik s prejemki državnih poduradnikov, s prostim stanovanjem ter z deputatom letnih: 4 m³ drv, če je samec, in 8 m³, če je oženjen, s 6 (oziroma s 16) litri petroleja, s pravico do 100 (150) litrov vina po polovični dnevni ceni ter do drugih pridelkov za lastno porabo po dnevnih cenah s 25odstotnim popustom. Prošilec mora biti absolvent

kmetijske šole ter imeti zadostno praktičnih izkušenj, da more opravljati službo kot praktični navoditelj za delo v poljedelstvu in živinoreji. Pravilno opremljene prošnje je vložiti do dne 15. aprila t. l. pri ravnateljstvu vinarske in sadjarske šole v Mariboru.

(Iz Vrhpolja pri Moravčah) nam piše zapnik, da se vsi kmetje pridno organizirajo v naši SKS., ki je edina prava stranka za kmete in kmetijske delavce, ker jo vodijo nesebični stanovski tovariši. Povsod se jasno kaže, da bo šla „Kmetiska zveza“ za pokojno Avstrijo, ker je enako hinavska. Zato besni „Domoljub“ ter grabi za vsako bilko in ni prav nič izbirčen v lažeh. O shodu naše stranke prav nesramno laže. Mar ni res, g. Bergant? Zborovanje je bilo pri tovarišu Fr. Požarju, ker šole niso dali za zborovanje. Sicer pa je Požar dosti boljši človek, kakor marsikdo od KZ. Govor tovariša Fr. Korkalja so vsi navzočni odobraval. Kaj pa vaš govornik na shodu v Pečah, ki je bil tako prevzet vinskih duhov, da je le nerazumljivo in neslišno grčal? Vsak pometaj pred svojim pragom!

(Za vojne sirote.) Ministrstvo je odobrilo kredit 15 milijonov dinarjev za podpore in za napravo zavetišč vojnim sirotam.

(Državni službi sta se odpovedala) generalni nadzornik za izvoz dr. Slokar in načelnik prehrane duhovnik Jovan. Bajje odideta iz Beograda revna kot cerkvene miši.

(Umrli je) dne 23. marca v Cirkovcah nad Ptujem pristaš SKS. tovariš Josip Medved v 51. letu starosti. N. p. v. m.!

(Strah nemških kmetov.) Stajerski deželni glavar dr. Rintelen je zagrozil kmetom, ki se puntajo zoper rekvizicije, da bo poklical jugoslovansko vojaštvo.

(Rekvizicije v zasedenem ozemlju.) Italijani so že uvedli živilske karte, sedaj pa nameravajo začeti z rekvizicijami živine in živil. Gotovo bo tekla nedolžna kri.

(Tujci v Trstu) so se dne 31. m. m. strogo popisovali. To se je zgodilo zato, da dobe živilske izkaznice le taki tujci, ki imajo pravico bivati v mestu.

(Laška strahovlada.) Tržaško vojno sodišče je imelo dosedaj 13.000 procesov proti 20.000 obtožencem, ki so večinoma vsi naši rojaki.

(Medjimurski kmetje se puntajo.) Nova vlada je imenovala varaždinskega odvetnika doktorja Magdića za velikega župana in za poverjenika Medjimurja, t. j. oni del bivše Madžarske ob štajerski meji, kjer prebivajo Hrvatje kot južni sosede prekmurskih Slovencev. Kmetstvo prebivalstvo ne mara dr. Magdića, ki je vezan politično z duhovščino. Ko je dr. Magdić prišel v Čakovec, se je zbralo par tisoč kmetov, ki so hrupno demonstrirali ter obmetavali dr. Magdićev avtomobil z jajci. Kmetje zahtevajo, naj postane zopet poverjenik priljubljeni dr. Novak.

Politične vesti.

(Regent Aleksander posreduje) med političnimi strankami v parlamentu, da bi se sestavila prava vlada.

(Naš parlament se naj razpusti.) Predsednik Narodnega predstavništva dr. Dražo Pavlović je izjavil regentu, da je edina rešitev krize, ako se parlament razpusti, ker ne more zakonito delovati.

(Predsednik dr. Dražo Pavlović †.) Na velikonočno soboto je imel predsednik našega parlamenta še važne konference, a proti poldnevni ga je zadela kap ter je nenadoma izdihnil. Bil je pravi mož na svojem mestu ter se mu bo težko dobil enakovreden naslednik. Vsled Pavlovićeve smrti smo padli v nevarno krizo z našo državno politiko.

(Kako se reši Jadransko vprašanje?) Italija je baje pripravljena, da se začne pogajati z Jugoslavijo na sledečih temeljih: 1.) Italija se odreče londonski pogodbi, 2.) Reka Italija ne prikloni, 3.) Reka postane vmesna država brez zveze z Italijo po suhem.

(Nevarnost glede Reke.) Pred prazniki je zboroval dva dni ministrski svet pod predsedstvom regenta zaradi rešitve Jadranskega vprašanja. Nastala je nova nevarnost, ker je Pašić popustljiv, naj bi se v najslabšem slučaju zadovoljili z deli severne Albanije, ako izgubimo

Reko. Dr. Trumbić pa je odločno proti vsakemu popuščanju.

(Za ljudsko štetje) po celem kraljestvu se vrše priprave v statističnem uradu v Beogradu.

(Nov trgovinski minister.) Ker je minister trgovine in industrije Stojan Ribarac odstopil, pride na njegovo mesto dr. Momčilo Ninčić, bivši finančni minister najslabšega spomina.

(Pozdravljeni hrvatski tovariši!) Vsi pametni hrvatski kmetje so obrnili spletkarju in izdajalcu Radiću hrbet ter si ustanovili novo organizacijo pod imenom „Seljački savez“.

(Kmetijski tlačitelji v Bosni.) posamezni mohamedanski veleposestniki, takozvani begi in age, so našli krepko zaslombo v Protić-Koroševići vladi. Nedavno so ti kmetijski krvosesi imeli v Mostaru shod ter zahtevali, naj vlada opusti agrarno reformo ter prisili kmete, da plačajo izkoriščevalcem desetino za leti 1918. in 1919. nazaj v denarju, za leto 1920. pa zopet v pridelkih.

(Volitve na Bolgarskem.) Pri volitvah v bolgarsko sobranje (parlament) so dobili največ mandatov samostojni kmetje, namreč 113. Izza zadnjih volitev so torej kmetje napredovali za 27 poslancev. Socialisti so izgubili 30 mandatov. Povsod zmaga pravična stvar, to tudi nas utrjuje v veri. Kmetiska stranka je sedaj v Bolgariji najmočnejša.

(Se vedno novo oboroževanje.) Mirovna konferenca je izdala nedavno poziv, naj bi vse države zmanjšale število stalnega vojaštva. Nasvet bi morali vsi z veseljem pozdraviti, ker stroški za vzdrževanje vojaštva so silni. Toda vse kaže, da je veljal poziv le za manjše države, dočim velike države celo povišujejo oboroženo moč. Anglija in Severna Amerika pred vojsko sploh nista poznali stalne armade, sedaj ima vsaka teh držav čez pol milijona stalne vojske. Amerika ima v proračunu ogromno vsoto pet milijard dolarjev za vzdrževanje stalne vojske. Tudi Italija je pomnožila svojo armado od 11 na 15 zborov. Nemčija vzdržuje cel milijon oboroženih mož. Potemtakem še vedno velja geslo: „Ako hočeš imeti mir, pripravljaj se za vojsko.“

(Kdo bo madžarski kralj?) Kot kandidat za madžarski prestol je nastopil sin belgijskega kralja princ Charles.

(Italijani za Albanijo.) Ker Italija vidi, da ne bo dobila cele Albanije, se naenkrat močno zavzema, naj dobi Albanija popolno samostojnost. Zakaj Italija nima tako pravičnega srca za naše slovansko Primorje?

(V Italiji so opojne pijače prepovedane.) Ministrski predsednik Nitti namerava izdati prepoved na uživanje alkoholnih pijač. S tem upajo dvigniti svojo denarno moč, ker se bo vse vino prodalo v inozemstvo.

(Izjemni zakoni na Češkoslovaškem.) Ker na Slovaškem še ni miru in reda, je češki parlament sklenil, da se izjemno stanje podaljša do konca leta 1921., da se smejo pisma odpirati, da se smejo časopisi ustaviti ter društveno in zborovalno pravo odpraviti.

(Irska samostojna.) Pod pritiskom svetovnega preobrata je sedaj Anglija dovolila Irski samoupravo.

(Danci proti kralju.) Na Danskem se je razvilo močno gibanje proti kralju. Cela vlada in parlament sta proti kralju.

(Kdo bo novi predsednik Amerike?) Wilson baje ne misli več kandidirati za predsednika. Za njegovo mesto se bo potegoval Hoover.

(Prisilno delo na Ruskem.) Ruska sovjetska vlada je uvedla v tovarnah lokomotiv in v železniških delavnicah 12urno delo. Delavce, ki se temu upirajo, pošljejo nemudoma kot vojake na fronto. V drugih industrijskih podjetjih so delavci sami sklenili 12urni delavnik.

„Ekonom“

je gospodarsko podjetje naše „Samostojne kmetijske stranke“, ki se bo razvilo v mogočno kmetijsko združeno moč. Dasi podjetje ni druga, dosežati hoče vendar isti namen kot zadruga.

Zakaj nismo vzeli pravil zadruga, sem že pisal v posebnem članku. Čakajo nas velike naloge, katere bomo morali združeni samostojni, neodvisni kmetje izvršiti. Pravila so potrjena.

Krajevni odbori in drugi posamezniki sezajete po njih. Na razpolago so v pisarni „Ekonom“ v Ljubljani (Sodna ulica št. 3). Kmet, ki si vzel eno delnico, vzemi jih več! Kdor ima denar, ne tišči ga doma brezplodnega. Pri „Ekonomu“ se ti obrestuje po pet od sto. „Ekonom“ dobro uspeva in ni se bati nikakršne nevarnosti. Dokler ni občnega zbora, gre vse na odgovornost pripravljalnega odbora. Zdaj seveda še ni vse tako, kakor bi moralo biti. Posebno zaradi delitve blaga so pritožbe. Ni mogoče vsem ustrediti, ker primanjkuje blaga. Manjka pa tudi sposobnega osebja, katero se nastavi po občnem zboru. Danes vodijo „Ekonom“ tisti, ki sami jamčijo s svojim premoženjem za vse podjetje. Po občnem zboru začne redno poslovanje.

Vzemi vsak kdor more po deset, ali če hoče tudi več delnic. Pri kupčiji se rabi veliko denarja, in ni ga treba doma tiščati.

Za popolno vplačilo delniške glavnice manjka še veliko delnic. Torej vsi na delo! Tu je denar bolje naložen kot v vsaki hranilnici.

Vsak naš pristaš naj stori svojo dolžnost! Delnice oddajajte samo pristašem naše stranke!

Bodimo delavni in vztrajni! Ne popuščati! Mi moramo naprej za svojo gospodarsko in politično osamosvojitve.

Ivan Mermolja.

SLS. in viničarska anketa v Mariboru.

Za dan 20. marca je sklicalo poverjeništvu za socialno skrbstvo v Maribor sestanek v svrhu ureditve viničarskega zakona. Povabljeni so bili tudi zastopniki političnih strank. Zastopniki klerikalne stranke, ki se označuje s kratico SLS., so pokazali tudi pri tej priliki, da pomeni omenjena kratica besede: „Stranka ljudskih sleparjev“. Ta stranka ni ljudska, ni za ljudstvo, ni po ljudski volji. To je stranka gotovih ljudi enega sloja, ki hoče imeti ljudstvo samo za glasače. Posluhuje se v ta namen vseh mogočih nizkotnih sredstev. Da je to stranka ljudskih sleparjev, kaže že dejstvo, da hoče po eni strani za delavca vse mogoče ugodnosti, ki so na škodo kmeta, in sicer zaradi tega, ker se boji, da ji zadnjega delavca vzame socialna demokracija; po drugi strani pa hvali zopet kmeta nad vse. Hoče torej le oba, t. j. kmeta in delavca, slepiti ter napraviti, da bo volk sit, ovca pa cela.

Na prej omenjenem sestanku je govoril za svojo „Kmetisko zvezo“ urednik Kranjc, duhoven, ki toliko drvi po deželi za to duhovsko in nekmetsko zvezo. Mimogrede bodi dokazano, da je ta „Kmetiska zveza“ res duhovska in ne kmetska. Poleg Kranjca so v uredništvih glasili in vodstvu KZ. še duhovni dr. Hohnjec, Golec, Lenard, Verovšek in dr. Korošec. Torej kar šest duhovnov! To so torej tisti ljudje, ki hočejo imeti kmeta zvezanega v svoji „Kmetiski zvezi“.

Ob istem času, ko se je župnik Kranjc laškal kmetom, je govoril neki mladič iste stranke z imenom Repek za viničarje in kmetske delavce ter se zavzemal za njih osemurno delo. Seveda je govoril zadnjeimenovani pod firmo „Strokovne zveze“. Kmet tega ne sme vedeti, pač pa mora misliti, da je ta „Strokovna zveza“ kakšna socialnodemokratska frakcija ter da ni del ene in iste klerikalne stranke pod vodstvom prav istih ljudi kakor „Kmetiska zveza“.

Poleg te kolobocije je čutil potrebo govoriti na sestanku tudi glavni priganjač kmeta v to duhovsko zvezo Zebot, t. j. tisti Zebot, ki se je celo kot pretepač kmeta udinjal gori omenjeni gospodi. (Slučaj v Gorenji sv. Kungoti, ko je tepel kmeta Lebariča, ker noče biti tam zezan.) Ta valpet pohlepne gospode je čutil, da je kmet užaljen, ker je zastopnik viničarjev Verlič iz Lajtersberga rekel, da so tudi kmetje prepožrešni ter da izkoriščajo viničarje. Zahteval je od predsedstva, da le-to prepove viničarjem takšne izraze. S tem zagovorom kmeta je hotel popraviti mogoče izzivanje zavitega tovariša Repka, ki hoče za viničarje osemurno delo.

Tako slepe kmeta in delavca! Ali pojde to tako dalje? Ne! Kaže se splošna polomija. Ljudstvo na deželi si bo samo uredilo svoje zadeve. Kmet in kmetijski delavec se bosta sama pobotala brez posredovanja te „Sleparske ljudske stranke“, ki vidi ljudsko potrebo samo tedaj, ko jej hoče ljudstvo zbežati. Ljudstvo bo pognalo te ljudi k izpolnjevanju dolžnosti njihovega poklica ter

ne bo več trpelo njih zdražbarske politike med nami na deželi. Kristus je rekel: „Moje kraljestvo ni od tega sveta“, njegovi namestniki pa hočejo imeti vso posvetno oblast v svojih rokah. To ne sme dalje tako ostati!

Gospodarstvo in gospodinjstvo.

(Poverjenik za kmetijstvo Jakob Jan) sprejema stranke do nadaljnjega vsak torek in vsak petek od 11. do 13. ure.

(Plemenski biki na prodaj.) Poverjeništvu za kmetijstvo proda pet mladih, za rabo godnih plemenskih bikov rjave šviške pasme po dnevni ceni. Biki se oddajajo le v dolensko živinorejsko ozemlje in le takim živinorejcem, ki se zavežejo, jih rediti za pleme. Kupci naj se prigrasijo najmanj do 15. aprila t. l. z dopisnico na poverjeništvu za kmetijstvo v Ljubljani, nakar se jim bo sporočil dan skupnega oglada.

(Nakup plemenskih bikcev.) Kmetijsko poverjeništvu v Ljubljani namerava še to pomlad

kupiti od domačih živinorejcev nekaj mladih bikcev, ki se bodo na paši vzredili in pozneje kot za rabo godni plemenjaki oddajali za pleme. V poštev pridejo bikci od 6 do 16 mesecev, ki izvirajo od dobrih mlečnih krav in pripadajo kaki v Sloveniji priznani pasmi. Živinorejci, ki imajo take živali za oddajo, naj iste takoj ponudijo poverjeništvu za kmetijstvo v Ljubljani. Zadostuje dopisnica, ki se n. pr. glasi: I. J., posestnik v I... št. —, občina..., imam... mesecev starega bikca... pasme na prodaj.

(Angleži nas obrekujejo.) Angleški ministrski predsednik je rekel v zbornici, da je Jugoslavija edina dežela v Evropi, ki ima živeža v izobilju, a ga noče prodajati na Dunaj. Naše izobilje je tako, da smo že začeli — stradati.

(Zamenjajte bankovce!) Stokronski bankovci pridejo s 15. t. r. ob vso veljavo. Občinstvo pa se tudi opozarja, naj čim prej zamenja bankovce po 50 in 20 K, ker je novih novčanic že dovolj.

(Maksimalne cene za pšenico v Srbiji.) Tudi v Srbiji mislijo meščani, da imajo pravico ukazovati kmetu. Tako so nekatera mesta izdala

odredbe, da kmetje ne smejo prodajati pšenice dražje, kakor po 110 dinarjev (440 K) za meterski stot. Kmetje vsled tega sploh nočejo prodajati žita ter so zahtevali pri vladi, naj nepravilne cene odpravi.

(Drage smotke.) Avstrijska tobačna režija je naročila iz Alžira 700.000 smotk in dva milijona cigaret. Cene smotkam so 6 do 14 kron, pri tem pa še niso prvovrstne.

(Tudi v Ameriki je trda za železo.) Vse ameriške tovarne imajo toliko naročil za železo, da morejo dobavljati le sproti za dnevne potrebe. Seveda so tudi cene zelo poskočile.

(Kako je v Ameriki?) Rojak poroča iz Amerike, da so nastopili obupni časi. Draginja silno narašča in kaže se že splošno pomanjkanje. Vse je potrto in s strahom pričakuje neizogibne krize. Rojaki, ki imajo prihranjen denar, se pripravljajo trumoma na vrnitev v domovino.

(Dobra letina v Argentini.) V Argentini (Južna Amerika) bodo imeli kmalu žetev. Letina kaže tako dobro, da bo preostalo za izvoz 3½ milijonov ton pšenice.

Mali oglasi.

Slavnemu občinstvu naznanjam, da sem v **Vevčah št. 45** pričel izvrševati **sedlarski in tapetniški obrt** in da sprejemam vsa v to stroko spadajoča dela, ki jih izvršujem točno in po zmernih cenah. Se priporočam **Franco Kamnar**, sedlar in tapetnik v Vevčah št. 45, pošta Devica Marija v Polju.

Zamenjata se po dogovoru za **vino iz Belokrajine** koruza in žitna zmes za **mletev**. — Ponudbe sprejema **Anton Štine**, mlinar v Šišihelu, pošta Novo mesto.

Oglje, četudi drobno, se **kupi** in **plača** po najšji ceni v Ljubljani, Kolodvorska ulica št. 31.

Kmetje!

Ako imate kaj na prodaj, ako hočete kaj kupiti, ali česa iščete, priobčujte v našem listu. Velikost pričujočega poziva stane za **Male oglase** 24 K, polovica tega prostora 12 K. Najmanjši oglas 8 K. Denar pošiljajte vedno naprej!

Služkinjo z dežele,

pridno dekle, ki je priučena na pospravljanje sob in ima veselje do otrok, iščem proti dobri mesečni plači, hrani in stanovanju.

Dipl. agr. **A. Jamnik** v Ljubljani na Miklošičevi cesti št. 8/II.

LES.

Kupim **hrastove bukeve in smrekove hlude** za žago. Ponudbe s ceno na naslov: **IVAN ŠIŠKA** tovarna parket in parna žaga v Ljubljani, Metelkova ulica št. 4.

SVETLA

elektrotehnika — tehnika

baterije, žarnice, namizne, stropne, stenske in karbidne svetiljke vseh velikosti po najnižjih dnevni cenah:

J. Pogačar v Ljubljani na Mestnem trgu št. 25.

Štampilje.
Anton Černe
graver in izdelovatelj štampilj iz kavčuka
Ljubljana, Dvorni trg št. 1.



Čevlji

domačega izdelka

od preprostih do najfinjših

se dobe po najnižjih dnevnih cenah pri **Antonu Mrzunu** v Ljubljani, Kolodvorska ulica št. 41.

Vzajemno zavarovalna banka „Slavija“ v Pragi, najstarejša in najmočnejša slovanska banka te vrste, naznanja, da je začela poslovati tudi

v Prekmurju. Zavaruje proti ognju in tatvini ter na življenje.

Potrebna pojasnila daje „Generalni zastop banke ‚Slavije‘ v Ljubljani“ ali pa njegov glavni zastopnik za Prekmurje, gospod **Matejko Pečnik**, upravitelj pesestev grofa Szaparyja v Murški Soboti.

Proti: sladkorni bolezni, boleznim jeter in ledvic, oteklini želodca in čreves, kroničnemu katarju želodca in čreves, žolčnemu kamnu, hemoroidom in boleznim mehurja, putiki in debelosti

je najboljšo sredstvo naravna zdravilna mineralna voda „**Rogaška Slatina**“.

Rogaška Slatina

največje in najmodernejše zdravilišče v Jugoslaviji. — Hidroterapija, elektroterapija, inhalatorij, gimnastika za zdravljenje, kopeli z ogljikovo kislino, solne, smrečne, parne, zračne, solne kopeli z vročim zrakom. — Vojska godba (42 mož, med njimi absolvirani konservatoristi). — Za vsakovrstne zabave je poskrbljeno tako, kakor v največjih svetovnih zdraviliščih. (Umetniški koncerti, tombole, plesni venčki, gledališke predstave, kipe, izleti itd.)

Sezija od 1. maja do 15. oktobra. Ravnateljstvo.

„EKONOM“

razpečevalnica gospodarskih in gozdarskih pridelkov in potrebščin, d. d., vabi na podpis delnic. Za enkrat se jih izda 10.000 komadov po K 200.—, torej za 2 milijona. Vsakdo jamči le z delnico in nič več. Vsak delničar ima en glas. Sredi maja se vrši ustanovni občni zbor, na katerem bodo delničarji kot sogospodarji družbe izvolili vodstvo vsega podjetja. Naj ne bo zavedne slovenske hiše, v kateri bi ne bilo delnice podjetja našega kmeta, delniške družbe „EKONOMA“.

Pojasnila in položnice za vplačilo daje

pripravljalni odbor „EKONOMA“
v Ljubljani, Sodna ulica št. 3.